

KoLiKo si moja?

Naslov originala
Andrej E. Skubic
Koliko simoja?

Urednik

Nina Gugleta

Zbirka

Areté

Prevod

Nina Gugleta

Lektura

Irina Vujičić

Korektura

Aleksandra Dunderški

Grafičko oblikovanje

Jana Vuković

Štamparija

Kontrast, Beograd

Tiraž

1000 primeraka

Izdavač

Areté, Beograd

Copyright © Andrej E. Skubic, 2011 Copyright
za srpsko izdanje © Areté, 2018

KoLiKo si moja?

Andrej Skubic

prevod

Nina Gugleta

1.

„Malo si se ugojila.”

Osmehne se i pogleda negde uvis.

„Da”, kaže. „Sad već dve nedelje ne povraćam.”

„Super, na konju si, mislim”, kažem.

Who's got it figured out?

Play dumb, play dead, play straight

Whos got it figured out?

Play straight time to manipulate

U stvari, zaskočila me je njena drugarica, devojka koju nikada pre nisam video. U dvorani sam stajao više pozadi, pored izlaza, kao što dolikuje mojim već malo poznijim godinama, ipak entuzijastično nogom udarajući ritam. Koncert grupe *Dead Weather* vrlo je visoko rangiran na spisku svih mesta na kojima sam mislio da nema šanse da je sretnem; nikad mi ne bi palo na pamet da bih morao da se pripremam na susret s njom na koncertu te grupe. Buljio sam u Alison

Moshart pitajući se zašto se takve nisu rađale kad sam ja još bio tinejdžer, kad sam zavijao uz neke refrene:

*Lets find where no one can see us
And find the difference between us*

A onda se odjednom pored mene nacрта riba kratke kose ofarbane u plavo, lica nekako prerano iscedenog i punog bora smejavica, koja me mune pod rebra, kaže nešto što ne razumem tako da moram da se nagnem prerna njoj i odmahnem joj glavom da ponovi.

„E, sviđaš se mojoj drugarici”, kaže.

Nisam mogao da se suzdržim da ne pogledam gore, u pravcu u kom je namignula, a tamo je, sasvim stvarna, uz zadnji zid, baš pored vrata, stajala ona i smešila mi se. Od svih ljudi na svetu, baš ona. Još uvek izgleda sasvim normalno, nema stomak i to. Seksi pritka za paradajz crveno prošarane kose. Treperava na svetlosti lajt šoua, osmejak, onda bez smeška, samo pogled.

„Reci joj da ni ona meni ne izgleda loše”, kažem.

To je bilo sasvim neprikladno iznenađenje.

U brdima iznad vrtiče pored potoka peče sunce. Obala je raskvašena tako da mi noge upadaju u blato dok se borim s kupinovim šibljem. Ideja je bila moja, nešto čemu građanin u provinciji ne može da se odupre, nagon da iz čiste divijine prokrčiš nešto što će te bar malo razveseliti. Da iz tog gustiša generacijama zapetijanih i osušenih bodljikavih grana napraviš nešto gde će kupine biti dostupne za branje.

Ovih dana treba mi dosta aktivnosti: odgovara mi svaka situacija u kojoj izgleda kao da bi se nešto moglo srediti. Mogao bih se zapitati gde će sve to završiti. Ispod kupinovog šiblja ima dosta kamenja koje usput bacam u vrtiču; njime će kasnije moći da se utvrdi taj teren koji je inače malo raskvašen jer tuda protiče ponornica. Pa onda duge,

isprepletene stare grane kupina stavijam na gomilu, da bih posle mogao da ih zapalim. Koža na rukama iznad tvrdih kožnih zidarskih rukavica mi je ispucala, a znoj me peče u tim pukotinama i u očima. Žedan sam, dođe mi da poludim. A onda sasvim slučajno pogledam gore – i tamo, na vrhu brega ugledam dve žene koje stoje i cerekaju mi se. Jedna je Anja. Druga – nemam pojma, ali pokazaće se.

„Rekla sam joj da te pusti na miru”, kaže Anja.

Nije prošlo ni pet minuta, a ja sam već napolju, uz šank jer, ako se sad i bubnjar Džek napokon odluči da uzeme gitaru i zajedno sa Alison zapeva u isti mikrofonski kabinu, *Wili There Be Enough Water*, više ne mogu da izdržim unutra. Nekako osećam kao da kroz mene prolazi neki pogled koji mi otpozadi buši vrat, dok ono dvoje na pozornici bulje jedno drugom u oči s razmaka od deset centimetara i zavijaju jedno drugom u facu. Stihovi bi trebalo da budu romantični, ali zvuče kao smrtna uvreda.

Ne, nije istina, potpuno sam kul. Samo sam žedan. Uzeću jedno pivo i to će biti to. Pivo ću da unesem unutra, tu je to sad opet dozvoljeno, kao osamdesetih. I baš dok sam tako razmišljao, Anja stane pored mene.

„Ćao”, kaže.

Iako sad izgleda kao da jesamo u prolazu, hvala bogu, prolazi pored, valjda u ve-ce, tako mi izgleda, ali se ipak zaustavi, ne može tek tako da prođe. Ipak je malo muči radoznalost.

„Jesi li se ti to sad skroz ozbiljno preselio gore?”, pita. „Zauvek?”

„Da, tako izgleda”, odgovorim.

Još malo stoji, kao da okleva, iako je malo čudno kad se razgovor tako odjednom prekine, kad je tek započet, kad ostane kao da smo nešto posvađani. Bog zna zašto? Čovek mora nešto da kaže.

„Samo što sad neću sređivati imanje, kao što sam pre mislio”, nastavljam opušteno, ili bar mislim da je opušteno. „Nema smisla, sad kad mame više nema. Podići ću krov na kući, imaću dovoljno soba za pristojan stan.”

Čini se kao da je odahnula. Noge su joj se opustile. „Trebaće ti građevinska.”

„Znam. Nabavio sam lokacijsku. Već je predata upravi.”

„Radiš nešto?”

„Nešto malo. Zasad više u glavi”, kažem. Konobar uopšte ne oseća pogled koji mu buši kroz vrat. Kako se sve to tako zamuljalo? „Kuću i zemljište oko nje treba srediti toliko da onda bude mir. Onda će biti odličan radni prostor.”

„Imaš vremena za to?”

„Majke ti, zašto bih kupovao garsonjeru u Ljubljani? Gore imam kuću”, kažem i pogledam je. „Za pristojan stan ionako nije dovoljno, zar ne?”

„Samo pitam. Zato što kažeš kako ne možeš da radiš jer ima toliko toga da se sredi... Znam, ali pitam da ne bi spiskao po putu sve pare od stana.”

Gledam je, ali ona sad gleda u stranu, prema ve-ceu.

Kuda sad ovo vodi? Hoće li mi ona sad biti mama?

„Anja, ja baš nisam poznat po lošem baratanju s kešom. Je l' ti to na nešto aludiraš?”

„Nisam to rekla.”

„Imam dovoljno da tamo gore celu kuću sredim tip-top, pa makar dve godine ništa drugo ne radio osim toga, ako mi tako odgovara. I majstori su gore jeftiniji. Osim toga, kažem ti da radim u glavi.

„Drago mi je da to čujem. Važno je ono što je u glavi.”

Kad sam se vratio, rokenrol se, naravno, nastavio. Trudio sam da se uklopim i da ne razmišljam o tome što se u međuvremenu i ona vratila i, što s tom mladom, sasvim nepo-

znatom drugaricom, stoji pored vrata, udaljena tri metra i što se, nasmejane, deru jedna drugoj na uho – kao da se to ne bi moglo raditi negde drugde, bez trideset evra koje je trebalo platiti negde drugde, gde ima manje šanse da ispadne da nemaš poštovanja prema domaćinima??? Uglavnom, trudim se da uživam u tome što su one ovde. Začudo mi to nekako uspeva. Fertitine klavijature zloslutno uništavaju celu dvoranu, tresu ti želudac, mrak i svetlo u njoj, kao da je kraj sveta. Odjednom i njih dve nestaju. U stvari ih lajt šou sasvim nekako izbriše, samo se još sve zajedno trese, gitara, Džekovi bubnjevi rasture dvoranu, pa sam opet unutra, savijam se u koljenima, oči mi se šire, srce počinje da mi lupa. Super je, taj neki osećaj slobode, mislim, ne onaj koji znači da možeš da radiš šta želiš – jebeš to, toga u zadnje vreme ionako imam više nego ikad pre, nego ono, kao neka euforija. Totalno me trese. Mislim, to da si *on top of the world*. Stvarno, totalno sam unutra, derem se, stalno nešto mlatim glavom, iako već odavno nemam ćubu. Bavljenje zemljom, stvarima, to je okej; ali okej je i malo tog dopamina – lepo je još uvek biti živ, a ne samo furati seoski žen.

Kad se stvar završi, njena drugarica plavuša misteriozno nestane.

Odjednom je sama i kad pogledamo jedno drugo, znam da nikako, iako to želim, neću uspeti da ostanem onoliko kul koliko bih voleo, da neću moći samo da prođem pored nje jer stoji na izlazu, kao da čeka da se razide sva ta gužva. Neću moći da se izgubim napolje i da na miru popijem još jedno pivo dole ispred vrata gde može da se puši, ili da direktno uskočim u auto i odvezem se sedamdeset kilometara kroz noć. Nema šanse jer ona stoji tamo i gleda u prazno, a ja stvarno nemam pojma šta bih još mogao da uradim. Stvarno nemam pojma.

Šta mi je to trebalo? To niko nikad neće saznati.

Sedimo na terasi ispred *Kina Šiška*, a razgovor zapinje. Što nije čudno. Možda je to taj *feeling* Ljubljanane, ne mogu da odolim. Dođem ovamo, a sve nekako počne da se slaže na svoje mesto, protiv svih očekivanja. Nije poenta u tome da onaj drugi život nije stvaran. Ljubljana kao da ima neku auru nestvarnosti, pre će biti da je to. Naime, *Ter je stvaran*: zemlja koju sam ja osvojio, uhvatio je sopstvenim rukama. Zapravo, samo još da prođe ova noć pa ću opet biti tamo; probudiću se u krevetu i sve će ovo biti samo neki otkačeni snovi, *Dead Weather* ću ponovo slušati samo s laptopa. Biće kraj svega. Ali sad Anja otpije svoju koka-kolu, onda odloži čašu i odjednom kaže:

„Moraću da idem na amnio.” Pogledam je blentavo. „Za mesec dana”, kaže.

„Šta je to?”, pitam. „Zvuči grčki.”

„Amniocenteza”, kaže. „To je kad ti probodu stomak i uzmu ti uzorak plodove vode. Genetski pregled. To je ono ako sumnjaju na hromozomska oštećenja, Daunov sindrom i to.”

„Daunov sindrom?”

„Bila sam na merenju vratnog nabora, to rade ultrazvukom, rekli su da je šansa da dete ima Daunov sindrom 1:323. To je ful povećana verovatnoća, valjda zato što sam toliko stara. Onda sam išla na još neke testove, da malo iskuliram – kad bi verovatnoća bila preko 3000, bila bih skroz mirna i ne bih išla na amnio jer je amnio malo opasna, Ali su mi poslali nalaz da je verovatnoća sad po novom 1:75. I da je test devedeset osam posto tačan.”

Kao budala buljim u rulju koja hoda oko stolova s pićem u ruci. Mi smo u stvari nekim čudom uspeli da nađemo sto, iako je tu verovatno pola ekipe s koncerta U glavi mi je samo jedna misao: Trebalo je da pretpostavim da će biti ovako. Trebalo je da znam da ću sad morati da slušam neke takve priče. Zašto nisam izašao na druga vrata? Ma samo nisam znao kako da

Anji kažem: onda čao. Okej, nisam znao: samo, jesam li je baš zato morao pozvati na piće? Je li to bio pametan potez? I šta sad? I kakvi su to brojevi sveukupno? Vesela matematika?

„Klinci s Daunovim sindromom su skroz u redu”, kažem.
„Imali smo u osnovnoj jednog koji je svirao harmoniku.”

„Daj ne zajebavaj”, kaže Anja, tako da odmah zažalim. Ućutim, a onda pitam: „Kakvi su to procenti? Jesam li dobro shvatio: devedeset osam posto je sigurno da je 1:75 mogućnosti da ima Daunov sindrom?

„Da.”

„To znači da je dva posto mogućnosti da je mogućnost jedan prema milion, ako se ne varam.”

Ćuti. I gleda me.

Stvarno se promenila. Stvarno se promenila i to je sad odjednom tako neobično da me nekako malo protrese. Još pre nekoliko meseci bila bi stopostotna verovatnoća da će me posle takve izjave nemilosrdno izribati. Razmera za to je bila 75:1. I to ne tako da je pola od ta dva posto u stvari, kad malo razmisliš, isto mogućnost da pravi rezultat bude 1:0, nego (opravdanom) tako da šta opet tu nešto teoretišem i filozofiram, kao da treba da osetim težinu te bizarne numeričke formulacije. A takva verovatnoća, to jest 75:1, za mene bi bila apsolutno dovoljan razlog da se maksimalno potrudim da izbegnem takvu izjavu, u nadi da mi jezik neće biti brži od pameti. Samo, iako izgleda kao da se promenila, ipak mi se nekako ne čini da je u redu da sad počnem da joj zdravorazumski govorim kao u njenom slučaju... no, da je obratno, da čovek na lutriji ima 1:75 mogućnosti da ubode audi AS, verovatno ne bi baš odmah počeo da se ekstatično raduje i da kupuje armanijevo odelo koje po boji ide uz karoseriju, zar ne? Što znači da ni u njenom slučaju nema baš neke preke potrebe da odmah počne da se nervira? Ali ona ćuti. A ne ćuti onako kao kad smrknuto bulji u neku tačku, što bi bila druga

najverovatnija mogućnost – ono buljenje koje kao da te zalije olovom, tako da ti više nije ni do čega, ni do samog života. Ne, čuti i gleda negde u stranu. Htela bi da govorim. Ona bi htela da bilo šta kažem. Tako da sam sad stvarno zbunjen.

Ide mi na živce. Šta ona misli? Šta sam ja njoj? Ja sam došao na koncert. Ništa ne sluteći. Šta ja imam s tim? Došao sam da se opustim. Moglo se desiti da sad uopšte ne budem u Ljubljani, mogao sam biti kod kuće, gledati televiziju, piti čaj. Onda dođe ona – kao s nekom sasvim nepoznatom drugaricom koja je toliko otkaćena da se usudi da mi priđe s tom idiotarijom, kao da... na koncertu *Dead Weather*! Kakva slučajnost! Anja u stvari sluša britanski pop, a sprda se sa američkim garažnim rokom. I onda na kraju sedi tu preda mnom i pije koka-kolu. Kao da mi govori – daj reci još nešto. Šta da ti kažem? Zašto bi to bila moja stvar?

„Zajebano je to”, kažem na kraju i dignem pivo. „Zašto je ta amnio opasna?”, pitam onda, Anja slegne ramenima.

„Mogu da pobacim”, izgovori napokon. „Malo je opasno. Ne stvarno, ali postoji neka šansa.”

Jedan prema koliko? najradije bih rekao, ali ne kažem ništa.

Čini mi se neobično ranjiva. Na sebi ima onaj svoj crno-crveni džemper, crne sportske pantalone, ruke je prekrstila na prsima kao da se stiska, ne namerno, samo tako izgleda – kao da joj je hladno. Kao da isijava jednu molbu: da idemo da sednemo unutra? Ali ništa ne govori. Jer nema prava. Nema smisla. Zar ti moja toplina nije dovoljna? Jer sedi tamo, koka-kola pred njom, pa onaj njen džemper koji mi se uvek sviđao, zgodna je u njemu, pa onaj njen kratko ošišani potiljak, crveno ofarbana paž frizura, bela koža – samo sad u tom džemperu izgleda sva nekako mekana. Sva je mekana, premekana da bi to bilo stvarno. Ma daj, pa znam je.

„Za mesec i po”, kažem nakon nekog vremena, kad je i više nego očigledno da tako dalje ne ide, ta tišina.

„Da”, odgovori ona.

Bog moj. Draga moja, nisam ti ja preporučivao ta jednokratna životna iskustva! Zašto ja moram da znam testvari?

„Šta da ti kažem?”, govorim, ali ne mogu da otkinem pogled s nje.

„Tja, poželi mi dosta sreće”, kaže.

A onda odjednom – u što bih teško poverovao da je već donekle ne poznajem – potpuno se promeni.

Verovatno niko od ljudi za susednim stolovima ne bi ni primetio nikakvu razliku, čak ni da je gledao, ali raspoloženje za stolom odjedanput se promenilo. Sve će još biti u redu, daj, jebemti, biće u redu. Odjedanput kao da flertuje, i to na neki način kao da to i nije jedno s drugim u suprotnosti, tako, kao da je iznenada opet prijatno i jednostavno sedeti s njom za stolom. Bokte, kako ona to zna. Nekako je vragolasta. Nasmeši se. Ponovo nagne koka-kolu.

Bravo, Anja.

Otkad si takva? Sve znaš da budeš, a odjednom znaš da odrediš i to što sam ja. I dalje moram da je gledam, kao da ne mogu da poverujem – ali istina je, ona samo čeka moju reakciju. Kakva god, samo da je reakcija. Teško mi je da poverujem u to, da bih mogao bilo kako reagovati.

Iako je i to pritisak, sad mi se to ni ne čini tako grozno jer je taj pritisak nesrećan, bez prave težine. Na neki način topao, budi mačo osećanja. Samo zbog toga kako je nagnula koka-kolu. Tu je riba koja me posmatra preko stola očekujući samo moje neznatno usporeno disanje, moj pokret, samo to, inače mi se ne bi smešila ovako kako mi se smeši; istina, ne poznajem je takvu. Samo to, pa će već biti nešto. Trudnoća stvarno iznese na videlonešto sasvim posebno u ženama. Od ljudi stvori save-

znike, svojevrstne saučesnike. Kao da smo svi neki deo tog čuda, čak i ako nismo oploditelji. Trudnice su zadivljujuća bića.

Dakle, jesam li ja sad prijatelj? Ili šta? Jasno, odrasli smo ljudi. Zapravo, nisam nikada razmišljao na taj način. Jasno je da čovek mora nešto biti, samo nešto *takvo* – prijatelj ljudima u neobičnim situacijama? Zadivljujuće, na neki način.

Poznajem svaki centimetar njene kože.

Nekako je čudno, iako me je totalno iznerviralo kako su me zaskočile, i mada mi govori o bizarnim zdravstvenim stanjima i o nekim deformacijama, na neki način je – ma nekako nije ni loše ovako sedeti s njom među svim tim ljudima koji će se ionako ujutro ponovo rasplinuti, isto kao i ona. Ponovo ću biti sam, a meni ne treba ništa drugo nego da joj sad kažem nešto bezbolno; jer cela ta ekipa uokolo, pivo, cigarete, svemu tome zajedno daju neku *težinu*, neku čvrstoću, ovo je banalno svakodnevno večer, a ne neka mora. Ovo nisu ružni snovi i, što je najsmušnije, ništa ne moram *da uradim*, ne može da me grize savest, nemamo ništa zajedničko jer nikad nećemo imati ništa zajedničko, osim toga što je ona malo nesrećna, ali ne može da očekuje da ću zbog toga biti dirnut. Neobavezna nesreća. Skoro da bih mogao reći da mi je žao, da je sažaljevam, ali i to je verovatno savim normalno jer nemam ništa s tim, nemam ništa ni sa čim.

Promenila mi je večer. Ali to je banalno.

„Stvarno ti želim sreću”, kažem, sasvim iskreno.

„Vidaš li Mitju u zadnje vreme?”, pita ona.

Mitju, zapravo, već dugo nisam video.

Časkanje s Mitjom mi u stvari već nedostaje; kad pomislím, još otkako sam počeo manje da idem u Ljubljani jer

sam većinu svojih poslova tamo sređivao. Onda sam se nekako posvetio toj kući, planovima, kao da sam nekako hteo da se distanciram od svega. Ni on mene nije nazvao. Njemu se moja selidba iz Ljubljane činila potpuno bezveznom, iako je, hvala bogu, bio pun razumevanja za sve što ju je uzrokovalo: finansijska situacija, životna situacija, a onda i divna atmosfera. U vezi sa životnom situacijom bio je kolegijalno šokiran. Što je bilo umirujuće jer sam tako osećao da valjda nisam samo ja lud. Obećao sam sam sebi da ću ga, zajedno sa Anušom, pozvati na piknik čim dođe proleće.

I sad je tu – sam, bez Anuše. Što mi se na neki način sviđa jer će susret biti više muški i više ćemo piti; a možda i nećemo jer se Anuša sigurno pozvala na ogromnu količinu testova koje mora da uradi pa bi to moglo ukazati i na neke dileme u vezi s podelom lojalnosti. Koje su sasvim nepotrebne. Ne vidim zašto bi neko morao da bira između mene ili Anje; ako ja mogu da budem tolerantan, mogli bi i njih dvoje. Kako god, Mitja je tu. Na neki način mogu da zahvalim i Anji što me je podsetila da se društveno ne zapustim.

Kad je video zemlju – sad ponovo jer je možda bio dvaput još u staro doba dok smo išli u pečurke – malo je smekšao prema mojim rusoovskim štosevima, sad je odmeravao lokaciju drugim očima. Trgnuli smo svaki po dve mamine orahovače ispred kuće, odakle smo razgledali okolinu.

Kuća je malo izdignuta iznad trga, koji se nalazi na drugoj strani udoline po kojoj teče Terščica: pogled pada pravo na crkvu i na nekoliko većih kuća u okolini, na bivši hotel (koji sada propada) i na brda na drugoj strani. Obe livade, donja i gornja, blago se spuštaju pored kuće dok nekih sto metara dalje ne završe iznad okuke Terščice koja dotiče s desne strane. (Tamo je ona rupa u kojoj sam se prošli put borio s kupinovim šibljem.) A put iza naših leđa se spušta,

prelazi preko Teršćice i spaja se s trgov. Kuća je možda malo neobično postavljena, skoro da je nekako izgurana s parcele, kao da je moj pradeda toliko cenio onu svoju ušteđevinu da je hteo istovremeno da ima i najveće zemljište i solidnu kuću sa ambarom – njen stražnji zid ima temelje na padini koja se strmo spusta u Teršćicu, tako da s prednje strane, od livade, deluje kao sasvim skromna građevina, više kao neka seoska kućica, što u stvari i jeste, a kad zimi ogoli gustiš bukvi i leski koji je inače uglavnom skriva s te strane, s trga je sasvim fascinantna, poput nekog vlastelinstva na živoj steni, premda je dugačka samo onoliko kolika je dužina dve sobe. Hvala bogu, manje-više je solidno građena, a i živa stena je granit, a ne neki krhki krečnjak, zato bar ne treba da se bojim lavina koje bi me tokom neke jače kiše survale u bujicu. Ako ništa drugo, pradeda je osigurao solidan podrum u tom zadnjem delu, ukopan u kamenu – tamo ću za nekoliko godina moći da napravim vinoteku. Samo, meni se od te impozantne pojave otpozadi, koja je i tako skrivena veći deo godine, više sviđa prednja strana, ona nepretenciozna prisna scena niske kućice koju livada deli od moćnog ambara, dole zidanog, gore potpuno sagrađenog od drveta koje su prirodno patinirale vekovne kiše. Ispod ambara smo onda prilično dugo sedeli za stolom jer je za ovo doba godine još bilo toplo. Sad me bar više nije mogao zajejavati da ću se poseljačiti: ovakva atmosfera odgovara svakom gradskom čoveku starijem od trideset godina, posebno ako je nekako malo alternativan.

„Ej, ima li u tom vašem Teru i neki pristojan kafić?“, upita on napokon. „Moram da ti ispričam još jednu scenu, koja će te sto posto zanimati, samo bi mi odgovaralo da se negde pre-mestimo.“

Nisam imao ništa protiv. Mogu da mu pokažem još i te blagodeti Tera, iako su, istini za volju, tu samo dva kafića u kojima se čovek, ako nije baš lokalna pijandura, oseća neo-

bavezno opušteno; a samo u jednom od njih bih se ja zapravo tu i tamo zaustavio na putu u prodavnicu ili iz nje, da malo upijem društvenu atmosferu. Sad je stvarno bila prilika, kad već imam svoje društvo sa sobom. Pa smo otišli. Još dugo smo razglabali o svemu i svačemu, ispričao mi je nekoliko zanimljivijih novih ljubljanskih fora, iako mi je delovao nekako manje pričljiv nego obično. Usput je, kad je već na svoj uobičajeni način iskritikovao sve u vezi s poslom, rekao čak i da bi se i on najradije preselio u neku ovakvu idilu.

„Gajio bih jahuke”, govorio je, „svinje, sušio bih šunku”, a sve to zato što ga je nadahnula degustacija, nasekao sam domaću šunku, još iz mamine zalihe od komšija, „i imao bih mir. Pekao bih rakiju...”

Razume se da te priče ne treba uzimati za ozbiljno. Taj tip ne samo da pre nekoliko godina nije hteo da uzme ni moje sadnice meksičkih papričica u teglici da ih gaji na terasi jer nije „baš neki strasni baštovan”, nego ne ume ni da promeni jebeni posao. Životari kao urednik u izdavačkoj kući koja već deset godina nije objavila nijednu beletrističku knjigu, iako ima magistarsku diplomu iz komparativne, a o Beketu i o Gertrudi Stajn u Sloveniji sigurno niko ne zna toliko kao on. Uređuje erotske priručnike i tehničke leksikone, kao, velika firma, stabilan posao. I sad tu priča da bi se preselio na selo. To je blizu realnosti otprilike kao selidba na Tibet. Inače ne bih imao ništa protiv da mi bude komšija, mada, ima još jedna stvar: njegov imidž, kojeg zapravo tek sad, dok se spuštamo putem prema naseljenom delu mesta, postajem svestan. Taj imidž je takav da bi verovatno probudio pažnju; Mitja izgleda kao zadnji klošar, sa sasvim smeđim prednjim zubima, kojih baš nema mnogo. Sama je kost i koža, a sve to gore ide u kombinaciji s belom košuljom, kravatom i prslukorn, a dole uz vrećaste lanene pantalone i papuče na bosu nogu. Zato je sasvim jasno zašto u toj izdavačkoj kući neće napredovati do položaja

glavnog urednika; isto kao što se ne bi baš najbolje uklopio ni u seosku okolinu Gornje Savinjske doline. No dobro, ne stidim se ničega što sam u životu uradio, kao ni prijatelja.

„Za početak ću te pozvati kad bude trebalo da se okopava”, kažem. Otprilike za nedelju dana, kad bude suvo.

„Ma, nemoj tako *hard*, matori”, odgovori. „Šta, nemaš motokultivator?”

A mislio sam da sam ja gradski čovek.

„Jesi čuo neki novi zanimljivi trač u Torontu?”

Smešno je što, uz taj njegov imidž i pamet, nakon svega ja njemu delujem egzotično, čak kao neki frajer. Idem po međunarodnim festivalima, iako samo zbog jedva podnošljivih zanatskih dosegâ u kojima nisam imao baš neku posebno kreativnu ulogu, više neku produkciju. Ne znam kako dođe do toga da mi ljudi tražimo društvo u kojem jedan drugog posmatramo kao nekeskrivene genije i ekscentrike. Umišljam da prozirem tu njegovu površinu, a ono što vidim je neki normalan, čak malo uvrnut čovek, i to mi je u vezi s njim bliže nego njegove eskapade o Gertrudinom opusu između Prvog i Drugog svetskog rata. (Onim pre i posle toga nije se dovoljno bavio.)

„Upoznao sam Harmonija Korina”, kažem. „Tip je stvarno zanimljiv.”

„Zar nije on stalno na koki?”

„Ma nije stalno. Ima i drugih stvari.

Onda ugledam matorog. Onog matorog. Kako se ono zove? Ne sećam se – približavamo se njegovoj kući, a on je u bašti. Kad nas primijeti, zastane sa onim što radi – nešto čeprka po gredivi – zastane usred laganog pokreta i podigne se. Znao sam: Mitjin imidž. Neko vreme stoji, a onda se polako, artritično, zaputi od gredice prema ogradi. Kad priđemo bliže, već je naslonjen, samo što u stvari sve vreme gleda pravo u mene, a ne u Mitju, i to me malo nervira. Nešto mi kao klima. Očigledno hoće nešto.

„Dobar dan”, kažem.

„Zdravo, zdravo”, odgovara. „Kako ste, komšija?”

„Ide nekako”, kažem, „ide.”

„Ja sam Dani, Zavolovškov”, kaže, „Sećate me se? Bio sam prijatelj vašeg oca.”

Takvo presretanje na putu mi je malo previše, „zdravo” bi bilo sasvim dovoljno. Ali istina je da bi bilo u redu upoznati se bolje s novim komšijama, samo što mi ovaj više deluje kao matori dosadnjaković, a ne kao neko s kim bi me mogla povezivati zajednička interesovanja. Pa valjda vidi da smo se nas dvojica nekud zaputili, da razgovararno.

„Mitja”, kaže Mitja, ali matori sad već više preko ramena prema kući:

„Marija, dođi malo ovamo da pozdraviš komšiju! Onaj mladi Mautar je ovde! Veisov Tomo!”

Žena se za tren pojavi iza ugla, briše ruke o kecelju, a onda i ona bulji pravo u mene, a ne u Mitju. Njega već zna.

„O zdravo, gospodo, zdravo”, kaže. „Hoćete da uđete malo?”

Mitja, koji je, već kad je čuo „onog mladog Mautara”, počeo da se cereka, skoro se već pomerio kao da stvarno uđe unutra, tako da moram da intervenišem.

„Joj, ne, gospođo. Drugi put! Kolega je u žurbi, a voleo bi da još malo vidi Ter pre nego što ode.”

„A inače ste iz Ljubljane, zar ne? Gospodine Tomo, zar nije tu drugačije? Dugačiji je vazduh!”

Njegova žena izgleda dosta mlađe od njega, ili je samo bolje očuvana, i baš nas nekako radoznalo gleda, posebno mene. Kao da počinje da me hvata neka trema.

„Da, vazduh, i mir”, kažem kao da odgovaram na neko posebno zajebano pitanje za *Cinema Scope*. „A i kuća je sasvim druga priča nego zgrada”, nastavljam i hrabro se nadam da će iz toga čudesno nastati inteligentan razgovor. „Koreni su koreni. Uvek sam se osećao kao da sam malo odavde, čak

i kad nisam baš često dolazio." Sad već blebećem, samo zato što ne znam šta bih još mogao reći.

„Da, onda stvarno morate malo doći ovamo”, kaže matori onda. „Sad vam nas dvoje smetamo, imate svoje planove. Samo da znate, mi smo stari prijatelji vaše kuće. A gospođa mama je dobro?”

„Mama je dobro, hvala”, kažem.

Razmišljam kako bi se moglo nekako bez štete krenuti dalje. Znam da ću morati da se naviknem na takve stvari, ali stvarno nisam tip za to. Ne samo zato što sam Ljubljanac, nego i po karakteru. Šta bih pametno mogao da saznam od njih? Ali onda ipak na kraju saznam:

„Da, sad je dobro tu”, kaže Marija malo otegnuto, „samo što se i tu svašta događa. Nije kao nekad. Balavci se jure motorima, pa droge...”

„Droge?”, upita Mitja zainteresovano. „Gde je tu neka narkomanska scena? U Mozirju?”

Marija odmahuje glavom.

„U Mozirju? Šta u Mozirju... I u Mozirju i u Celju... Ma budu i tu, kod onog Lotmana, tamo se skupljaju...”

„Blagi bože, čujes ti to?”, kaže Mitja. „Pa onda tu imate stvarno sve.”

„Ma nećemo da vas zadržavamo”, pomirljivo će Zavolovšek. „Rekli ste da još morate da razgledate Ter. Ali stvarno se nekad javite, kad bute imali vremena! Na jednu rakijicu.”

„Da, i vi samo dođite kad budete u prolazu!”, kažem.

Dok idemo dalje putem, to dvoje staraca još uvek gleda za nama.

To ti je bio razgovor. Ne, ali ja sam stvarno društveno zeznut. „Bože blagi”, kažem Mitji kad se odmaknemo iz do-sega sluha.

„Šta blagi bože? Ništa blagi bože, matori”, kaže Mitja.

„To je upoznavanje društva. Uklopi se, matori.”

